

woorden in zijn *Dictionnaire raisonné de bibliologie* (1802). Andere stemmen waren minder enthousiast. In zijn *Dictionnaire bibliographique choisi du quinzième siècle* (1805) klaagde de bibliothecaris en bibliofiel Charles de la Serna Santander over Lambinets breedvoerige aanpak en stipte hij vele fouten en lacunes aan. Toch verzorgde Lambinet een tweede uitgave onder de titel *Origine de l'imprimerie, d'après les titres authentiques ... suivie des établissemens de cet art dans la Belgique* (Parijs, H. Nicolle en Mame Frères, 1810). De herwerkte versie van de *Recherches* is erin aangevuld met verschillende teksten van andere auteurs, o.m. een geschiedenis van de stereotypie van de Franse archivaris Armand-Gaston Camus. Ook nu weer zag Lambinet erop toe dat er van zijn boek voldoende recensie-exemplaren verspreid werden.

In zijn laatste levensjaren verplaatste Lambinets aandacht als geleerde bibliograaf zich naar de *Imitatio Christi* en zijn auteur Thomas a Kempis. Zelf gaf hij in 1810 de tekst uit bij de Parijse uitgever Mame, en het jaar nadien verzorgde hij een gecorrigeerde uitgave van de Franse vertaling door Jérôme de Gonnellieu. Zijn activiteiten als tekstediteur combineerde hij met enkele polemische artikelen in het *Journal des curés* waarin hij oudere edities van de *Imitatio* verwierp. In dezelfde krant werd zijn eigen teksteditie overigens even sterk aangevallen door een anonieme recensent.

De rol die Pierre Lambinet speelde in de geleerde wereld van zijn tijd is zeer relatief. Een volwaardige plaats kon hij er niet veroveren. Toch is hij de eerste die de boekproductie in de vijftiende-eeuwse Zuidelijke Nederlanden systematisch bestudeerde en erover publiceerde in een wetenschappelijk opgezet overzichtswerk. Zijn ambitie om erkend te worden als geleerde bibliograaf is voor dit werk een belangrijke drijfveer geweest. Hij heeft dankbaar gebruik kunnen maken van de tijdsomstandigheden, toen oude klooster- en abdijbibliotheken werden opgeheven en talrijke relictten van het typografisch erfgoed van de Nederlanden kwamen bovendrijven, na veilingen terecht kwamen in bibliofiele privé-collecties of wer-

den toegewezen aan nieuwe, institutionele bibliotheken.

Bronnen & Lit. : Autografe brieven van Pierre Lambinet zijn bewaard in BRUSSEL, Koninklijke Bibliotheek van België, *Handschriften*, II, 1864 ; — BRUSSEL, Algemeen Rijksarchief, *Administration centrale et supérieure de la Belgique*, 2322, en *Centrale Administratie van het Dijledepartement*, 4825 ; — BRUSSEL, Archief van de Académie royale des sciences, des lettres et des beaux-arts de Belgique, 31, 36 ; — CHARLEVILLE-MÉZIÈRES, Archives départementales des Ardennes, 7 J 33 K-L ; — FREIBURG IM BREISGAU, Universiteitsbibliotheek, NL10/IV B 312 ; — MANNHEIM, Universiteitsbibliotheek, *Fonds Desbillons*, map 7, 22 ; — PARIJS, Bibliothèque de l'Institut de France, Handschrift 2103, 28.

J.-B.-J. BOULLIOT, *Biographie ardennaise, ou Histoire des Ardennais qui se sont fait remarquer par leurs écrits, leurs actions, leurs vertus ou leurs erreurs*, Parijs, 1830 (heruitgave Charleville-Mézières, 2002), II, 80-83 ; — E. MAILLY, *Histoire de l'Académie impériale et royale des sciences et belles-lettres de Bruxelles*, Brussel, 1883, I, 671-672 ; II, 214-215 ; — L. GOOVAERTS, *Écrivains, artistes et savants de l'ordre de prémontré*, *Dictionnaire bio-bibliographique*, 2, Brussel, 1899, 484-485 ; — G. ENGELSING-SCHICK, Lambinet, Pierre, in : *Lexikon des gesamten Buchwesens*, 4, Stuttgart, 1995², 394 ; — T. VERSCHAFFEL, *Historici in de Oostenrijkse Nederlanden (1715-1794)*, Brussel, 1996, 64 ; — M. GILOT, Lambinet, Pierre (1742-1813), in : J. SGARD ed., *Dictionnaire des journalistes 1600-1789*, II, Oxford, 1999, 559-560 ; — M.-Th. ISAAC, Claude SORGELOOS, *L'école centrale du département de Jemappes 1797-1802. Enseignement, Livres et Lumières à Mons*, Brussel, 2004, 378-386 ; — P. DELSAERDT, Pierre Lambinet (1742-1813) et les débuts de l'histoire du livre en Belgique, in : D. VANYSAKER e.a. eds, *The quintessence of lives : intellectual biographies in the Low Countries presented to Jan Roegiers*, Turnhout, 2010, 293-318.

Pierre DELSAERDT

LANGHEMERSCH (ook **LANGHEMEERSCH**), **Jacob van**, schepen van de Zaal en Kasselrij Ieper, auteur van een heraldisch traktaat.

Jacob van Langhemersch werd geboren in een familie van kleine adel afkomstig uit Brugge, die in 1426 de heerlijkheid Rumbekke (in Oost-Ieper-Ambacht) kocht. De leden van Jacobs tak waren heer van een heerlijkheid in Passendale. Zijn ouders waren Frans van Langhemersch (eerste helft 16de eeuw-1600), meester in de rechten, schepen van de Zaal en Kasselrij Ieper (1562-1575), baljuw van Oost-Ieper-Ambacht (1564-1579) en West-Ieper-Ambacht (1584-1594), en Margareta le Cheva-

Familiewapen van Langhemeersch op de buitenmuur boven het portaal van de kerk van Rumbeke (foto : P. Donche).

lier (1542-1582). Jacob werd geboren te Passendale ca. 1570. Hij overleed ongehuwd en werd begraven op 11 september 1618 in de Ieperse St.-Maartens-kathedraal.

Jacob van Langhemersch werd meester in de rechten (allicht aan de universiteit van Douai waar zijn broer Antonius, kanunnik van Ieper St.-Maarten diezelfde opleiding had genoten) en schepen van de Zaal en Kasselrij Ieper in 1607, 1608, 1611 en 1612, meer bepaald tijdens die jaren dat zijn oudste broer Frans geen schepen was. In 1616 publiceerde hij het eerste (en in de Zuidelijke Nederlanden ook enige) Nederlandstalige handboekje over heraldiek, *Den VVtdruck ofte Blasoen der Wapenen. Inhoudende een schoon onderwijs ende leeringhe tot onderscheyt ende kennisse derselver*, gedrukt bij Francois Bellet te Ieper, opgedragen aan het bestuurscollege van de Zaal en Kasselrij Ieper (in -4°, 52 ongenummerde bladzijden, 89 ill.). De tekst is een vertaling in wijldlopend rederijkersproza van een 15de-eeuws traktaat *Le Blason des Armes*, toegeschreven aan Clément Prinsault, dat reeds in 1495 te Parijs in druk werd uitgegeven en in de eerste helft van de 16de

eeuw nog diverse malen gedrukt en herdrukt werd te Parijs en Lyon. Een vergelijking met de herdruk van 1533-34 *Imprime a Lyon en la maison de feu Claude Nourry/dict Le Prince* toont een zeer treffende overeenkomst. Van Langhemeersch' traktaat over heraldiek is erg zeldzaam. Er zijn exemplaren in de Koninklijke Bibliotheek in Brussel (afd. Kostbare Werken), het Museum Plantijn-Moretus in Antwerpen en in de M. Sabbe Bibliotheek van de KULeuven.

Lit. : P. BERGMANS, Langhemeersch (Jacques van), généalogiste, in : *Biographie Nationale*, 11, Brussel, 1890-1891, 271 ; — P. DONCHE, De familie van Langhemeersch (14de-17 de eeuw), in : *Vlaamse Stam*, 47, 2011 ; — P. DONCHE, Den VVtdruck ofte Blasoen der Wapenen, 1616. Het eerste Nederlandstalige handboekje over heraldiek, in : *Heraldicum Disputationes*, 16, 2011.

Pieter DONCHE

LEENAERTS, Christiane, zie s.v. CHRISTY.

LEFÈBRE, Jorge, balletdanser, choreograaf, directeur van het Ballet Royal de Wallonie.

Geboren te Santiago de Cuba op 24 maart 1936 en overleden te Charleroi op 15 mei 1990. Gehuwd met de ballerina Ménia Martinez.

Jorge Lefèbre was een Cubaans danser, choreograaf en balletdirecteur. Hij studeerde ballet bij Fernando Alonso in Havana. Verdere klassieke dansstudies deed hij aan het American Ballet Theatre in New York, jazzdans met Jack Cool, Mat Mattox en Luigi en moderne dans met Martha Graham en Cathérine Dunham. Hij maakte zijn debuut in 1955 bij het Nationaal Ballet van Cuba, o.l.v. Alicia Alonso. Daarna danste hij van 1959 tot 1962 met het gezelschap van Cathérine Dunham en met Lea Schubert in Stockholm. Van 1963 tot 1973 was hij lid van het Ballet van de XXste Eeuw en creëerde er belangrijke rollen zoals o.a. het Adagio uit de *IXde Symfonie* van Ludwig van Beethoven in choreografie van Maurice Béjart (*NBW*, dl. XX, 45). Hij bleef gastdanser bij deze groep tot 1978. Ondertussen dan-